

Margriet Smits (a) & Marijke Potters (b)

(a) Fontys Lerarenopleiding, Tilburg

(b) Hogeschool van Amsterdam

Contact: *mrgt.smits@fontys.nl*

m.c.m.potters@hva.nl

De keuze van de docent: een workshop over kiezen en beoordelen van jeugdliteratuur

Lezen is belangrijk, dat vinden we allemaal. Het liefst zien we onze leerlingen met een rugtas vol literaire schatten die hun wereld vergroten. In de praktijk is het echter niet altijd eenvoudig om dat ideaalbeeld te realiseren, dat weten we ook. Onze begeleiding is heel belangrijk in het keuzeproces, maar hoe help je leerlingen bij het kiezen van boeken die zij graag willen lezen? Boeken die hen net een beetje verder laten kijken dan hun eigen wereld? Boeken die ervoor zorgen dat ze volgende week nóg een boek

willen lezen? In deze workshop gaat u aan de slag met het beoordelen en kiezen van jeugdliteratuur. Na afloop heeft u enkele handvatten gekregen voor uw eigen onderwijspraktijk.

Schrijver Alex Boogers zet zich in voor goed literatuuronderwijs voor leerlingen die van huis uit niet vanzelfsprekend worden grootgebracht met boeken. Volgens hem worden de nieuwe lezers aan hun lot overgelaten, onder andere door docenten die denken dat het geen zin heeft om van niet-lezende kinderen lezers te ‘maken’. In zijn ‘schotschrift’ *De lezer is niet dood* (2016) houdt hij een vurig pleidooi voor schrijvers, uitgevers en vooral docenten om leerlingen actiever te helpen bij hun inwijding in de wereld van het boek. Hij beschrijft hoezeer hij zelf, als jongen die opgroeide in een ongeletterd arbeidersmilieu, zo’n docent heeft gemist:

“Misschien had een docent mij kunnen inspireren om te lezen, om dit boek te vinden, of anders een ander boek, dat ik niet kende en dat mij evenzeer zou aanspreken. Het boek was er wel, er ligt altijd ergens een boek op je te wachten, maar de docent die me erop kon wijzen was er niet. Zulke docenten, voor zover ze zich niet al elke dag onvermoeid inspannen, moeten nu opstaan en zich laten horen. Het is tijd” (Boogers 2016: 45).

Om uw leerlingen beter te kunnen helpen bij het kiezen, is het van belang enige introspectie te betrachten. Hoe kiest u zelf? Wat zijn uw voorkeuren? Welke bronnen gebruikt u? Als docent is het onmogelijk om alle nieuwe titels te lezen, dus u zult moeten afgaan op recensies, in welke vorm dan ook (blogs, vlogs, websites, krant, van uw collega, in de boekhandel). Krikhaar en Ros ontwikkelden al in 1986 een model om argumenten in jeugdboekrecensies te categoriseren. Dat model wordt gebruikt in een nieuw te verschijnen handboek over de didactiek van de jeugdliteratuur voor de opleidingspraktijk. Krikhaar & Ros (1986) hanteren daarbij vier invalshoeken:

1. het jeugdboek op zichzelf;
2. het jeugdboek in relatie tot de werkelijkheid;
3. het jeugdboek in relatie tot de schrijver;
4. het jeugdboek in relatie tot de lezer.

De invalshoek die de recensent kiest en die te achterhalen is door naar zijn of haar argumenten te kijken, zegt hoe die recensent over kinderen en literatuur denkt. Toch biedt het model een bruikbaar uitgangspunt om recensies met elkaar te kunnen vergelijken. Krikhaar & Ros (1986) onderscheiden binnen de vier categorieën 18 verschillende argumenten, die uiteraard niet alle van hetzelfde gewicht zijn.

In de workshop krijgt u één of meer fragmenten voorgelegd uit recent verschenen jeugdboeken. Samen met u kijken we op basis van welke argumenten u dit boek wel

10. Leesbevordering

of niet geschikt/aantrekkelijk vindt voor uw doelgroep, om u ervan bewust te maken hoe u kiest. U vergelijkt uw argumenten met andere deelnemers. Wij hopen dat u na deze workshop nog bewuster kiest dan u al deed.

Referenties

Boogers, A. (2016). *De lezer is niet dood*. Amsterdam: Uitgeverij Podium B.V.

Krikhaar, M. & B. Ros (1986). *Een spannend boek, warm aanbevolen!, een onderzoek naar twintig jaar jeugdliteraire kritiek (1965-1984)*. Nijmegen: Katholieke Universiteit Nijmegen.